

הכנס המדעי ה-18
מחקר, עיון ויצירה באורנים – תשע"ז

מושב ספרים

יו"ר: משה שטר

ממעוף הציפור- סיפורי התפתחות מקצועית של מורים*

A Bird's Eye View: Stories of Teachers'

Professional Development

הספר ממעוף הציפור: סיפורי התפתחות מקצועית של מורים מפגיש את הקוראים עם תשעה סיפורים של התפתחות מקצועית של מורות במהלך לימודיהן לקראת תואר שני בחינוך. מה מניע מורים לצאת לתהליך של התפתחות מקצועית? מה מביא אותם לידי ההחלטה לבחור במסלול התפתחות כזה או אחר? מה משפיע בסופו של דבר על תהליך ההתפתחות? מיהן הדמויות השותפות לתהליך זה? או בקצרה: "איך כל זה קורה?" בשנים האחרונות מתחוללות בארץ ובעולם רפורמות רבות בנושא התפתחותם המקצועית של המורים, כפועל יוצא מן ההבנה שלמידה לאורך החיים המקצועיים של המורה היא תנאי הכרחי להתמחותו ולהצלחתו. בחרנו להתייחס לרפורמות הללו מתוך קולם של המורים, הקול האותנטי שלהם המתאר את חוויית ההתפתחות המקצועית ומניעה, עמדותיהם וחויותיהם בתהליך.

חלקו הראשון של הספר עוסק בהגדרות כלליות של המושגים 'התפתחות מקצועית' ו'פיתוח מקצועי' וסוקר את הספרות העדכנית בתחום. חלקו השני של הספר מתמקד בסיפוריהם של המורים ומארגן אותם בשלושה מעגלים בהתאם למקור ההנעה להתפתחותם. חלקו השלישי של הספר מצביע על המניעים המביאים את המורה לידי התפתחות מקצועית ובה בעת עוסק בשזירתם ובשילובם של מניעי ההתפתחות במודל רב-ממדי המציג תמונה כוללת ומורכבת של המניעים. תמונה זו יכולה לסייע למורים, לאנשי חינוך ולקובעי המדיניות בתחום.

מילות מפתח: התפתחות מקצועית, סיפורי התפתחות מקצועית, הגישה הנרטיבית, מוטיבציה, רפורמה מערכתית

* 2014, מכון מופ"ת, תל-אביב

הכשרת מורים במבוך החדשנות הפדגוגית

Teacher Education in the Maze of Pedagogical Education

עורכת ראשית: יעל פויס

צוות מחקר וכתביבה: לאה ברץ, יהודית ברק, בלה גביש, חניסאא דיאב, דלית לוי, צביה לוטן, מירי מילר, יפה מרקוביץ-יפה, צבי עצמון, ענת קינן, איציק קורן (ז"ל), ענת אוסטר-לוינץ (ז"ל)

רבים מדברים על חדשנות פדגוגית, אך מה רואים לנגד עיניהם אותם דוברים כאשר הם דנים בחדשנות זו? הספר הכשרת מורים במבוך החדשנות הפדגוגית מציג פסיפס של נקודות מבט וקולות על חדשנות פדגוגית בהכשרת מורים בישראל ועל משמעותה. דיון זה אינו דיון 'טכני' הבוחן דרכים חדשות ויצירתיות לפתרון בעיות, אלא, פעמים רבות, הוא שאלה פוליטית אידיאולוגית שעניינה הוא תפיסות עולם ועמדות ערכיות. בתקופות של שינוי וחוסר יציבות, מתעורר דיון בשאלות פדגוגיות למיניהן, והנטייה היא להציע כיוונים חדשים של חשיבה ועשייה.

המכללות לחינוך בארץ נמצאות בעין הסערה של הדיון הציבורי המתקשר על הישגיה של מערכת החינוך וכישלונותיה ועל איכות המורים בה. בתוך כך הן מתמודדות עם הדרישה לשינוי, חידוש, שיפור וייעול במציאות של ערפול ואי-ודאות.

קיים מתח מתמשך בין הכשרה מתוך העשייה החינוכית היומיומית במערכת החינוך לבין הכשרה מבוססת תאוריות פדגוגיות ומחקר עדכני, ומתח זה הוא לחם חוקן של המכללות לחינוך. השיח העכשווי אודות חדשנות בחינוך נגזר בעיקר מהמפנה הטכנולוגי-חברתי-תרבותי אשר מאפיין את תקופתנו, ואשר תרגומו לפדגוגיה החודרת ומשפיעה על מערכת החינוך הוא איטי מאוד.

כל אלה הביאו קבוצת חוקרים, אנשי סגל ממכללות שונות לחינוך, לחקור קולות, דעות ותפיסות של העוסקים בהכשרת המורים בנתיבים ובמסלולים שונים, ולבחון את עמדותיהם כלפי תהליכים בהם הם מעורבים. עבודתה של הקבוצה נתמכה על-ידי רשות המחקר של מכון מופ"ת ונתוני מחקריה נאספו במחצית הראשונה של העשור השני של שנות האלפיים.

בספר ארבעה שערים. השער הראשון מתמודד עם היבטים אידיאולוגיים וטכנולוגיים הנקשרים לחדשנות פדגוגית; השער השני חושף עמדות של בעלי עניין בתחום הכשרת המורים; השער השלישי דן בסיפורי חדשנות של מכשירי מורים; השער הרביעי מרחיב ופותח מבט אל עמדות כלפי חדשנות בקרב הכשרות למקצועות נוספים ובקרב מסלולים אלטרנטיביים להכשרת מורים.

מילות מפתח: הכשרת מורים, חדשנות פדגוגית, מכללות לחינוך, עמדות של מכשירי-מורים

* 2016, מכון מופ"ת, סדרת כליל, תל-אביב

*In the Illuminated Dark: Selected Poems of Tuvia Ruebner**

באפלה המוארת: מבחר שירים מאת טוביה ריבנר

תרגום עריכה ופרשנות: רחל ב"ק.

אוסף הבכורה שלפנינו משירת טוביה ריבנר באנגלית מציע לקורא שירים מייצגים מ-15 ספרי שירה של המשורר ו-70 שנות יצירה שירית. דרך מבוא אקדמי מקיף העוסק בתולדות חייו של המשורר ובמהלך התפתחותו האמנותית, מאמר על נושאים הכרוכים בתרגום שירה ופרשנות נרחבת לשירים עצמם, הספר מאיר את ההקשר ממנו השירים צמחו ומצביע על חשיבות המשורר בעולמו. שירתו של ריבנר מהווה קול יוצא דופן וחיוני במאה ה-20. ספר זה מנגיש קול זה מעבר למחסום השפתי.

האוסף באפלה המוארת: מבחר שירים מאת טוביה ריבנר זכה לאחרונה בפרס התלת-שנתי Risa Society ו-Times Literary Supplement (המוענק במשותף על-ידי Domb/Porjes לתרגום עברית-אנגלית) (המוענק במשותף על-ידי Society of Authors, England). אחד השופטים קובע: "תרגומה של רחל צביה ב"ק לכתבי טוביה ריבנר הוא מפן כישרון של אוצרות, עריכה וכמובן, תרגום" בעוד אחר כותב: "בחשיכה המוארת: מבחר שירים מאת טוביה ריבנר מעלה, במנעד של נביא ודייקנות של מנתח, הן את ההיסטוריה האישית של המשורר והן של אירופה המתקדרת, ממנה הוא נמלט. היופי הנישא, הרכות והצער הטמונים בתרגומיה של רחל צביה ב"ק לטוביה ריבנר הופכים את ספרה לזוכה יוצא דופן".

האוסף היה בין המועמדים הסופיים לזכייה לפרס תרגום בשירה מ-The Association of Literary Translation, ופרס הספר היהודי בשירה מ-The Jewish Book Council (ארצות הברית, 2015). כתיבת הספר נתמכה על-ידי Dora Maar Brown Fellowship.

(2014) Hebrew Union College & University of Pittsburgh Presses, 394 עמ', דו לשוני

מילות מפתח: שירה עברית, תרגום ספרותי

* Hebrew Union College Pres, 2014

